

Mededelingen inzake het Boswezen, de Houtvoorziening en de Jacht

BERICHT OVER PRIJZEN VAN INLANDS HOUT No. XV.

Verzameld door het Staatsbosbeheer.

Afgesloten op 15 Maart 1951.

Verklaring der gebruikte afkortingen :

- A = eerste kwaliteit; B = normale kwaliteit; C = slechte kwaliteit;
 L = liggend (geveld) uitgesnoeid en uitgesleept tot bosrand;
 K = idem en op stapels gelegd;
 St = op stam;
 P = publiek verkocht; OH = onderhands verkocht; I = bij inschrijving verkocht;
 G = gunstige ligging; O = ongunstige ligging.

Streek	wijze van verkoop	doorname op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerksgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
GROVEDEN									
Z.W. Drenthe	P	3—15	B	90	K	G	44	I '51	
Z.O. Friesland	I	15—30	B	165	L	GG	38	II '51	
Salland	P	tot 10	B	128	K	GG	31	II '51	
"	P	10—15	B	150	K	OO	35	II '51	
"	P	15—20	B	85	K	OO	29	II '51	
Achterhoek	I	16	B	90	St	OO	30	II '51	
N. Veluwe	P	4—11	B/C	75	L	GG	33	III '51	
"	P	5—12	B/C	169	K	GG	31	II '51	
"	P	7—12	B/C	125	K	GG	30	II '51	
"	P	8—12	B	127	K	OO	40	II '51	
"	P	8—12	B/C	136	K	OO	30	III '51	
"	I	10—15	B	125	St	OO	38	II '51	
"	P	10—16	B	190	K	OO	34	II '51	
"	P	8—18	B	82	L	GG	42	III '51	
"	P	10—18	B	100	K	OO	39	II '51	
"	P	14—20	B	160	K	OO	48	II '51	
"	P	16—25	C	97	K	OO	39	II '51	
"	P	15—40	B	130	L	GG	56	III '51	
"	I	15—30	B/C	266	L	GG	42	III '51	
Z. Veluwe	I	23	B	120	St	OO	58,50	II '51	
W. Veluwe	OH	42	B	90	St	GG	50	II '51	
O. Utrecht	OH	6—9	B/C	110	L	OO	44	I '51	
"	P	6—10	B/C	85	K	OO	27	II '51	
"	OH	7—25	A/C	120	L	GG	32	II '51	
O. Utrecht	I	10—30	B	150	K	OO	35	II '51	
M. Brabant	P	10—20	B	150	K	GG	47	II '51	
L. v. Maas en W.	P	4—13	B	190	K	GG	46	II '51	
O. Brabant	P	5—11	B	130	St	GG	51	II '51	
"	OH	12	B	150	St	OO	29	II '51	
Z. Brabant	I	11	A	340	St	GG	36	II '51	
"	I	12	A	260	L	GG	40	II '51	
N. Limburg	P	3—12	B/C	128	K	G	34	III '51	

Streek	wijze van verkoop	doersnede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
M. Limburg	I	11	A	370	St	O	31	II '51	
"	I	12	B	125	St	G	41	II '51	
FIJNSPAR									
Z.O. Friesland	OH	28	B	110	St	O	38,50	XII '50	
N. Drente	P	4-6	A	140	K	G	65	II '51	
"	P	7-9	A	100	K	G	53	II '51	
"	P	25-40	A	260	L	G	96	I '51	
Salland	P	4-7	A	33	K	G	88	II '51	
"	P	8-11	A	25	K	G	89	II '51	
"	P	15-20	A	50	K	G	41	III '51	
"	P	bov. 20	A	22	K	G	55,50	III '51	
Achterhoek	P	tot 15	B	41	L	G	75	II '51	
N. Veluwe	P	6-14	B	75	K	O	53	II '51	
"	P	6-15	B	22	K	O	45	II '51	
"	P	10-20	B	66	K	O	58	III '51	
"	P	15-20	B	26	K	O	47	I '51	
O. Utrecht	OH	7-20	A/B	60	L	G	53	II '51	
LARIKS									
Z.O. Friesland	P	5-11	B/C	78	L	G	45	III '51	
Z.O. Drente	P	4-6	A/B	95	K	G	52	II '51	
"	P	4-6	B	59	K	G	60	II '51	
"	P	7-9	A/B	35	K	G	53	II '51	
"	P	7-9	A/B	40	K	G	56	II '51	
"	P	7-9	A/B	100	K	G	58	II '51	
"	P	7-9	A/B	35	K	G	60	II '51	
"	P	10-15	A/B	25	K	G	38	II '51	
N. Overijssel	P	5-8	A	32	K	G	52	II '51	
"	P	4-11	A/B	97	K	G	47	III '51	
Salland	P	6-7	A	20	K	G	40	I '51	
"	P	8-15	B	40	K	O	62	II '51	
N. Veluwe	P	5-8	B	20	K	O	58	II '51	
"	P	6-10	B	75	K	O	42	II '51	
"	P	7-10	A	22	K	G	49	II '51	
"	P	5-12	B	27	K	G	63	III '51	
"	P	8-13	B	22	K	G	46	II '51	
"	P	6-15	B	26	K	O	47	II '51	
"	P	7-15	B	70	K	O	64	II '51	
O. Utrecht	OH	3-10	A	90	L	O	45	II '51	
L. v. M. en Waal	P	4-10	B	20	K	G	65	II '51	
N. Limburg	P	6-12	B	25	K	G	62	III '51	
DOUGLAS									
N. Veluwe	P	5-15	B	33	K	O	50	II '51	
"	P	7-14	B/C	15	K	O	38	II '51	
"	P	10-15	B	55	K	G	44,50	II '51	
"	P	15-20	A/B	21	K	G	64	III '51	
O. Utrecht	OH	15-18	A	10	L	G	50	II '51	
"	I	15-35	A/B	11	K	O	60	II '51	
POPULIER									
Twente	OH	40-80	A/B	70	St	G	57	I '51	
"	I	35	B/C	265	St	O	29	I '51	
Achterhoek	OH	50	B	60	St	G	25	III '51	
"	I	70	B	70	St	G	30	III '51	

Streek	wijze van verkoop	doorsnede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
N. Veluwe	I	37	B	130	St	G	38	XII '50	
W. Brabant	OH	55	A	637	St	O	40	XI '50	
Zws Vlaand.	OH	50	B	160	St	G	32	I '51	
M. Brabant	OH	35	B	40	St	G	50	XII '50	
L. v. M. en Waal	I	45	A	45	St	G	65	II '51	
Z. Brabant	I	30	B	70	St	G	40	II '51	
"	I	30-35	B	30	St	O	60	I '51	
Z. Limburg	I	55	A/B	55	St	G	62	II '51	
EIK									
Z.O. Friesland	OH	30	B/C			O	42,50	XII '50	
Z.O. Drente	P	7-9	B	22	K	G	51,50	II '51	
N. Veluwe	P	4-10	B	45	L	G	13	III '51	
"	P	5-18	B	28	L	G	38	III '51	
"	P	8-15	B	30	K	G	34	II '51	
"	P	10-18	B	21	L	O	38	III '51	
"	P	10-18	B	77	K	O	40	I '51	
"	P	10-20	B/C	27	K	O	30	II '51	
O. Utrecht	I	35	B/C	73	St	G	67	I '51	
"	I	50	A	307	St	G	105	I '51	
"	I	20-80	B/C	21	K	O	40	II '51	
"	OH	30-80	A/C	70	L	G	90	II '51	
Ned. Betuwe	I	50	B/C	285	St	G	74	I '51	
M. Brabant	P	30-50	B	35	K	G	45	II '51	
O. Brabant	P	11-18	B/C	33	St	G	32	III '51	
Z. Brabant	I	30	A/B	30	St	G	75	II '51	
BEUK									
Z.O. Friesland	OH	35	B/C	25	St	O	50	XII '50	
Z. Veluwe	I	23	A	77	L	O	37,50	II '51	
"	I	48	B	65	St	O	47,50	II '51	
"	I	50	B	240	St	O	27	II '51	
"	I	60	C	60	St	O	10	II '51	veel scherven
W. Veluwe	OH	36	B	35	St	G	19	II '51	
O. Utrecht	I	25	B	55	St	G	57	II '51	
"	OH	20-40	C	28	St	G	29	II '51	
"	OH	22-40	B/C	34	St	G	44	II '51	
"	OH	20-45	A/B	65	St	G	58	II '51	
"	I	25-45	B/C	33	K	O	34	II '51	
"	I	30-50	B	28	K	O	51	II '51	
"	P	50	A	141	St	G	67	I '51	
Ned. Betuwe	I	58	B/C	159	St	G	30	I '51	
LOOFHOUT-BRANDHOUT									
N. Veluwe	P			180	K	O	20	II '51	eik, beuk
"	P			250	K	G	15	II '51	beuk

De bosbouw sector van de Stichting voor de Landbouw

PUBLIEKRECHTELIJKE BEDRIJFS ORGANISATIE (P.B.O.).

De Wetgevingscommissie, die op 7 Februari een aanvang heeft gemaakt met de behandeling van de antwoorden der zes organisaties (zoals bekend betreft het hier de drie Centrale Landbouworganisaties en de drie Landarbeidersbonden die in de Stichting voor de Landbouw samenwerken) op de rondgezonden concept Algemene Maatregel van Bestuur tot instelling van een Bedrijfschap voor de Landbouw, heeft na een zestal vergaderingen haar werkzaamheden in dit opzicht voltooid. Het resultaat van de overwegingen der commissie wordt thans voorgelegd aan de zes organisaties. Indien deze zich met de conclusies der commissie verenigen — hetgeen rond 1 April bekend zal zijn — bestaat over de vormgeving van de P.B.O. in de landbouw tussen de zes centrale organisaties overeenstemming.

Noot van de redactie :

Onze lezers zullen zich wel afvragen, welke plaats bij de bovenstaande plannen zal worden ingeruimd aan de belangen van de bosbouw. Het bericht kan de indruk wekken, alsof deze is vergeten.

Wij weten echter, dat het Bestuur van de Nederlandsche Vereniging van Boscheigenaren en de Hoofdafdeling Bosbouw bij de Stichting voor de Landbouw ter zake diligent zijn, en geven gaarne uiting aan de hoop en verwachting, dat een oplossing mag worden gevonden voor een goede coördinatie, waarbij de zo nodige zelfstandigheid voor de bosbouw en zijn belangen zal zijn verzekerd.

HOOFDAFDELING BOSBOUW

De Hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting voor de Landbouw heeft op 18 Januari j.l. haar 28e vergadering gehouden.

Met grote erkentelijkheid nam de vergadering er kennis van, dat de Stichting Natuurfonds uit middelen, verkregen in 1950, een bedrag van f 2500,— beschikbaar heeft gesteld t.b.v. de bosbrandweer in ons land.

Uitvoerig werd van gedachten gewisseld over de moeilijkheden, die in Drente zijn gerezen bij de bebossing van gronden van het Staatsbosbeheer.

Na een bespreking in October j.l. tussen Ir STAF en de Commissie Grondgebruik, is door de Drentse Stichting via de Commissie Grondgebruik een gespecificeerde opgave verstrekt van de belangrijkste percelen, welke in het geding zijn, t.w. 5 complexen met een totale oppervlakte van 450 ha. Bij brief van 5 Januari 1951 heeft de Directeur-Generaal van de Landbouw hierop geantwoord. Hierin wordt onder meer gevraagd of het Hoofdbestuur van de Stichting het juist en verantwoord acht — gezien ook de andere hierbij betrokken belangen van de Landbouw (klimaat, verstuiving, recreatie) — om deze complexen niet te bebossen en evenmin andere gronden ter compensatie voor bebossing in aanmerking te doen komen. Tevens werd in genoemde brief medegedeeld, dat aan de Houtvester van het Staatsbosbeheer in Assen en aan de Rijksconsulent van

Grond- en Pachtzaken te Hoogeveen is opgedragen een rapport uit te brengen naar de uiteindelijke bestemming van bedoelde gronden, onder afweging van de verschillen- de hierbij betrokken belangen.

De Hoofdafdeling Bosbouw was van oordeel, dat het noodzakelijk is de vele belan- gen, die met de onderhavige zaak verband houden — niet alleen die van de landbouw — evenwichtig te coördineren. De vergadering sprak als haar mening uit, dat het Staatsbosbeheer in Drente zowel in het belang van de landbouw, als in het belang van de bosbouw een groot werk heeft verricht. De vergadering was van mening, dat bebossing van gronden in Drente niet alleen voor de houtproductie, doch ook voor het opvangen van seizoenwerkloosheid in de winter, de verbetering van het klimaat, het voorkomen van verstuiving en het scheppen van gelegenheid tot recreatie van groot belang is.

De Hoofdafdeling Bosbouw heeft uiteraard ook oog voor de sociaal-economische moeilijkheden van de landbouw, en met name voor de moeilijkheden, die voortvloeien uit het feit, dat er een steeds toenemende behoefte is aan cultuurgrond voor jonge boeren. De vergadering was evenwel van oordeel, dat genoemde moeilijkheden geens- zins worden opgelost door enkele honderden ha woeste grond, die bestemd zijn om te worden bebost voor de landbouw beschikbaar te stellen. Deze bebossing dient te wor- den beschouwd als compensatie voor de in de afgelopen decennia door de bosbouw ge- leden verliezen van betere gronden. Deze laatste zijn nodig voor de teelt van zwaar naaldhout en loofhout. De vergadering was van gevoelen, dat de bosbouw daartoe in het algemeen niet meer in staat is, terwijl toch ook voor de toekomst over een zekere reserve aan zwaar hout in ons land moet kunnen worden beschikt. Indien het evenwel — met inachtneming van de wederzijdse belangen — gewenst is bepaalde percelen woeste grond, die eigendom van het Staatsbosbeheer zijn, te bestemmen voor de land- bouw, dan dienen naar de mening van de Hoofdafdeling Bosbouw andere gronden ter compensatie voor bebossing ter beschikking te worden gesteld, daarbij rekening houd- end met de houtproductie, die op de gronden, die worden afgestaan, zou kunnen wor- den verkregen.

Vervolgens werden door de Voorzitter enkele mededelingen gedaan — in afwachting van het rapport — over de studiereis betreffende bosarbeidsleer naar Hamburg, Seesen en Dortmund van 2—6 Jan. 1951.

Aan deze studiereis hebben deelgenomen :

Prof. Dr E. BROUWER, Hoogleraar in de physiologie der dieren aan de Landbouw- hogeschool te Wageningen ; L. C. DOUMA, Lid van de Hoofdafdeling Bosbouw ; Ir P. DE FREMERY, Voorzitter van de Hoofdafdeling Bosbouw ; Ir L. C. GEERLING, Hout- vester van het Staatsbosbeheer ; Prof. Dr Ir J. F. KOOLS, Hoogleraar in de bosexploita- tie en de boshuishoudkunde aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, Vice-Voor- zitter van de Sub-Commissie Bosbouw van de Technische Commissie ; Ir A. MOENS, werkzaam bij het Instituut voor Landbouwtechniek en Rationalisatie te Wageningen ; Ir P. H. M. TROMP, Houtvester van de Nederlandsche Heidemaatschappij, Lid van de Sub-Commissie Bosbouw van de Technische Commissie.

Bezocht werden o.a. de Iffa (Institut für forstliche Arbeitswissenschaft) van de Geffa (Gesellschaft für forstliche Arbeitswissenschaft) te Reinbek (bij Hamburg). Voorts werden ook bezocht de houtvesterij „Westerhof” en de school voor bosarbeid te Mün- chehof. In Dortmund bezocht het gezelschap het „Max Planck Institut” voor arbeids- physiologie.

VRIJWILLIGE BOSBRANDWEER

Op 6 Maart 1951 hield de Uitvoerende Commissie voor de vrijwillige bosbrandweer haar 16e vergadering.

De vergadering nam met erkentelijkheid kennis van de brieven van de commandanten van de groepen, waarbij adhaesie werd betuigd aan het voorstel van de Hoofdafdeling Bosbouw, om militaire autoriteiten in de besturen van de regionale bosbrandweer- organisaties te doen vertegenwoordigen. Besloten werd de regionale organisaties te adviseren militaire autoriteiten op te nemen in het bestuur. Tevens besloot de ver- gadering om de Minister van Oorlog te verzoeken om ook een militaire autoriteit te willen aanwijzen in de Advies-Commissie.

In beide vergaderingen werd erkentelijkheid uitgesproken jegens het Staatsbosbeheer.

De medewerking, die wordt ondervonden bij de organisatie van de bosbrandweer, wordt zeer op prijs gesteld.

De staat van inkomsten en uitgaven van de Hoofdafdeling Bosbouw voor de bosbrandweer over het jaar 1949 werd in beide vergaderingen goedgekeurd. Vervolgens werd aan de hand van de begroting 1950 en de voorlopige staat van inkomsten en uitgaven over 1950 de concept-begroting van de Hoofdafdeling Bosbouw voor de bosbrandweer voor het jaar 1951 besproken. De vergadering besloot de regionale organisaties aan te schrijven met het verzoek hun definitieve staat van inkomsten en uitgaven over het jaar 1950 vóór 1 April 1951 in te dienen aangezien anders de bijdrage van de Hoofdafdeling Bosbouw voor 1951 niet kan worden vastgesteld. Verder werd besloten de regionale organisaties eveneens te verzoeken om vóór 1 Augustus a.s. hun begroting voor het jaar 1952 in te dienen. Met het oog hierop werd de behandeling van de verslagen en de voorlopige rekeningen over 1950 van de regionale bosbrandweerorganisaties, voor zover deze waren ontvangen, uitgesteld tot de volgende vergadering.

Vervolgens werd de organisatie van de bosbrandweer in de provincies Noord-Brabant en Limburg behandeld. Verscheidene gemeenschappelijke regelingen van gemeenten zijn in Noord-Brabant tot stand gekomen, zo van de kringen Oploo, Bladel, Zeeland, Deurne, Cranendonck en Ravenstein. Als overkoepelend orgaan wordt gedacht het provinciaal Comité voor de bosbrandbestrijding in Noord-Brabant. In de provincie Limburg is nog geen organisatie tot stand gekomen, hoewel de voorbereidende werkzaamheden gestadig voortgang vinden.

In Juni 1950 is tot stand gekomen de provinciale Overijsselse Stichting voor de Bosbrandbestrijding en in October 1950 de Stichting Bosbrandbestrijding in de drie Noordelijke provinciën. In Januari 1951 heeft het Veluws Bosbrandweer Comité zich omgezet in een Stichting.

De Sub-Commissie van voorlichting en propaganda heeft zich tot taak gesteld:

- a. het maken van een inventarisatie van het in Nederland voorhanden zijnde materiaal op voorlichtingsgebied;
- b. het aanleggen van een kerncollectie voorlichtingsmateriaal;
- c. het voorbereiden van de externe en interne voorlichting op bosbrandweer gebied;
- d. het geven van advies betreffende de voorlichting.

GRIENDCULTUUR

De Minister van Landbouw heeft ingesteld een commissie ter bestudering van het vraagstuk der griendcultuur. Aan deze commissie is opgedragen het opstellen van een rapport omtrent de toestand van de griendcultuur hier te lande en na te gaan, welke maatregelen nodig zijn om te komen tot een economisch verantwoorde griendcultuur, die rekening houdt met een doelmatige voorziening in de bestaande behoefte. Deze commissie bestaat uit de heren: Ir W. D. J. TUINZING, Rijksconsulent voor Griend- en Rietcultuur te Utrecht (voorzitter); A. J. DE GOEIJ te Montfoort, vertegenwoordiger voor de Stichting voor de Landbouw; Ir G. S. HEKMA-WIERDA te 's-Gravenhage, voorzitter van het Bedrijfschap voor Griend en Riet; P. HOOGERLAND te Barendrecht, vertegenwoordiger voor de Stichting voor de Landbouw; Ir W. L. JANSEN te Utrecht, Houtvester bij het Staatsbosbeheer; P. A. VAN NOORDENEN te Giessendam, vertegenwoordiger voor de Stichting voor de Landbouw; Ir J. POSTMA te 's-Gravenhage, Hoofd-ingenieur van de Rijkswaterstaat; Ir J. TIECKEN te 's-Gravenhage, Hoofdamtenaar ter Directie van de Voedselvoorziening. Tot secretaris is benoemd Ir H. SMIT te 's-Gravenhage, Hoofdamtenaar bij de Afdeling Akker- en Weidebouw van het Departement van Landbouw.

Referaten

OMSCHRIJVING RUBRIEKEN

Hoewel in het vorige nummer de referaten zijn ingedeeld in de rubrieken van de Oxford-classificatie, is helaas de omschrijvende tekst van het oude systeem ongewijzigd gebleven. Voor deze ongetwijfeld zeer storende fouten biedt de redactie zijn verontschuldiging aan.

Voor de goede orde volgt hier nogmaals een overzicht van de nieuwe indeling.

0. Bossen, bosbouw en het gebruik van bosproducten.
1. Factoren van de omgeving; biologie.
2. Houtteelt (bosbouw).
3. Oogst van hout; opwerking en transport; rationalisatie van werk; arbeidsstudies; bouwkunde voor de bosbouw.
4. Bosbeschadiging en bosbescherming.
5. Houtmeetkunde; aanwas; ontwikkeling en structuur van opstanden; taxatie; kartering.
6. Bosbedrijfsregeling; bosbedrijfseconomie; administratie en organisatie van bosbedrijven.
7. Afzet van bosproducten; economie van transport en houtindustrieën.
8. Bosproducten en hun verwerking en gebruik.
9. Bossen en bosbouw van het nationale gezichtspunt gezien; boshuishoudkunde.

1. Factoren van de omgeving; biologie.

114: 521.7 (471.1)

Forest types and their significance. A. K. CAJANDER. Acta for. fenn. 56, 1949 (laatste gedeelte, 1-71).

Deze posthuum uitgegeven publicatie van de eminente geleerde en staatsman van groot formaat, verscheen gelijktijdig in de Acta forestalia fennica met diens In memoriam, geschreven door ILVESSALO.

CAJANDER's leven is van verstrekkende betekenis geweest voor de Finse bosbouw: de vakopleiding werd een universitaire studie, de krachten in de bosbouw werden samengebundeld door oprichting van de Finse bosbouwvereniging en het bosbouwkundig onderzoek verkreeg een vast tehuis in het bosbouwproefstation. Is het dan een wonder dat op „Forest types and their significance”, waarvan de tekst onverkort in de Engelse taal werd weergegeven, een stempel ligt, dat volkomen overeenstemt met het formaat van de schrijver? „De bostypen en hun betekenis” is geen technische verhandeling, maar een beschouwing van de positie, welke dit onderdeel van de bosbouw-wetenschap inneemt ten opzichte van de overige bosbouwvakken, zoals houtteelt, bodemkunde, bosbedrijfsregeling. Doch het is tevens de geestelijke nalatenschap van een hoogleraar, die zijn volgelingen opwekt tot voortzetting van de onderzoekingen, niet alleen binnen de eigen landsgrenzen, maar ook in internationaal verband. Als zodanig is dit geschrift de belangstelling van iedere bosbouwer ten volle waard.

v. S.

165.3: 232

Ziele und Grenzen der Züchtung bei Waldbäumen. Dr F. FISCHER. Schweiz. Z. f. F. (J. f. Suisse) 101 (5) 1950 (209-223).

Het erfelijk vastleggen van gunstige eigenschappen bij de veredeling van landbouwgewassen heeft geleid tot de teelt van rassen, waarvan de individuen onderling zeer weinig in aanleg verschillen. De bosbouwtechniek is echter van geheel andere aard dan de landbouwtechniek. In de bosbouw dient men gebruik te maken van populaties, die

doof het feit, dat de individuen binnen deze populaties onderling verschillende eigenschappen hebben, zich kunnen aanpassen aan de wisselende groeiplaatsomstandigheden. Bij de veredeling van bosbomen zal dus het scheppen van rassen dienen te worden vermeden. Immers, de boom krijgt zijn hoogste waarde juist in concurrentie met zijn omgeving, die dus uit individuen van andere aanleg moet bestaan. In de bosbouw wil en kan men voorts niet van elk individu een maximaal profijt trekken, want van de deuzendek exemplaren per ha aanwezig bij de aanleg, blijven er door de dunningen bij de eindkap slechts enkele worden overgelaten. Ten aanzien van de veredeling van bosbomen kan men dus het beste streven naar de vorming van populaties, die betreffende de te verbeteren factoren van goede kwaliteit zijn. Hoewel men de eisen niet kent, die op het tijdstip van de oogst van de zaad, aan de stammen en bossen worden gesteld, mag men wel aannemen, dat goede groei, goede stam- en kroonvorm, homogeen hout, en, wat de physiologische eigenschappen betreft, vorstbestendigheid, resistentie tegen ziekte enz., steeds hoog zullen worden gewaardeerd.

De moeilijkheden bij de veredeling van bosbomen zijn groot: het is gebleken, dat zelfbestuiving, waarmee gewoonlijk snel goede resultaten worden bereikt, bij bosbomen geen succes heeft, de bosbomen zijn erfelijk zeer samengesteld, bij vrije bestuiving zijn de nakomelingen van goede moederbomen jaar voor jaar verschillend van kwaliteit, sommige houtsoorten, zoals eik en beuk, hebben soms een geringe zaadproductie.

Hulpmiddelen als enten, kunstmatig bestuiven, zaadtuinen moeten te baat worden genomen. Voorts zou men kunnen zoeken naar bomen, die toevallig een veelvoud van het normale aantal chromosomen hebben en naar kruisingen, die heterosis vertonen.

M. S.

2. Houtteelt (bosbouw)

232.11 : 176.1 Eucalyptus (922)

Resultaten van de Proeftuinen van Boomgewassen sedert 1937, Looftuinen buiten I (Eucalyptus). W. G. VAN DER KLOOT. Rapport van het Bosbouwproefstation te Buitenzorg. Januari 1950.

Na het rapport over de aanplant van coniferen worden thans in deze publicatie besproken de resultaten van de uitzaai van een 48 tal Eucalypti op een 4 tal proefperken, waarvan er twee waren gelegen in het regenrijke West-Java en twee in streken met een geprononceerd droge tijd, nl. Tjikampek (Cheribon) en Soemberwringin in Oost-Java.

Gaat men de resultaten na dan vallen deze tamelijk tegen. Van een 24 tal soorten kwam slechts een aantal terecht; de zaden kiemden niet of de kiemplanten stierven al spoedig. Er wordt echter op gewezen, dat men maar weinig zaad uit Australië en Zuid-Afrika had gekregen, zodat niet met zekerheid tot de ongeschiktheid van deze soorten voor Java kan worden geconcludeerd. Van de overige 24 soorten werd een groot deel door rajaps (witte mieren) opgevreten. Verder trad bij enkele gomafschaling op in het hout, wat dan vaak gepaard gaat met ringscheuren of boorderaantasting.

Goede resultaten konden worden geboekt voor *Eucalyptus alba*, *deglupta*, *grandis*, *saligna* en *umbellata*.

E. alba gaf de beste resultaten op Oost-Java op een hoogte van 800 m en hoger. Dit was te verwachten, aangezien de boom inheems is op Timor. Op de goenoeng Ketokan komt een cultuurtype voor op een hoogte van 1400 m; op 11 jarige leeftijd bedroeg de oppervlakte 27,1 m en de gem. diam. 31,2 cm. Hij levert uitstekend brandhout, houtskool en de bast is rijk aan looistof.

E. deglupta bleek op alle proefperken een succes te zijn. Op Oost Java bereikte de boom na 9½ jaar een oppervlakte van 32,3 m en een gem. diam. van 31,6 cm.

E. grandis slaagde het best in Oost-Java. Op 8¾ jarige leeftijd een oh van 30,8 cm en een gd van 29,3 cm. De boom is afkomstig uit N.Z. Wales en Queensland en staat bekend onder de namen Rose-gum en Toolor. Het hout heeft een goede reputatie.

E. saligna gaf ook weer de beste resultaten in Oost-Java. Op een hoogte van 800 m; op 8¾ jarige leeftijd een oh van 29,1 m bij een gd van 17,9 cm. Er zijn van deze boom een paar cultuurtjes in Midden Preanger. De een heeft een leeftijd van 25 jaar met een oh van 41,8 m en een gd van 40,4 cm; de ander van 3 jaar met een oh van 16,2 m bij een gd van 12,6 cm. Het is een prachtige boom, afkomstig uit N.Z. Wales en staat bekend als Sydney blue gum.

E. umbellata slaagde het best op O. Java. Hout sterk en duurzaam, een van de beste Eucalypti. Op 9¾ jarige leeftijd oh 27,7 m en gd 20,8 cm.

v. Z.

237.2: 114.444: 114.521.7 (471.1)

The fertility of drained bogs as shown by their tree producing capacity, considered in relation to the theory of forest types. (Engelse samenvatting). V. KELTIKANGAS. Acta for. fenn. 53(1), 1947 (13-237).

Uit onderzoekingen is gebleken, dat men bij het draineren en bebossen van veengebieden even grote vruchtbaarheidsverschillen kan verkrijgen als op minerale gronden. Vooraf de mate van de draineren speelt hierbij een grote rol, deze is een begrenzend factor bij de omzettingen welke in de drooggelegde veenlagen plaats kunnen vinden. Ook voor veengronden blijkt de bostypologie van CAJANDER geheel op te gaan. v. S.

3. Oogst van hout; opwerking en transport; rationalisatie van het werk; arbeidsstudies; bouwkunde voor de bosbouw.

351/352: 323.1 (481)

Undersøkelser over hogst og hogstredskap. G. G. KLEM. Medd. f. d. norske Skogsforsøksv., 36 (= X, 2), 1949 (307-66).

Hogstundersøkelser i norsk granhog. I. SAMSET. Medd. f. d. norske Skogsforsøksv. 37 (= X, 3), 1950 (399-595).

Stelselmatig opgezette tijdstudies kunnen op duidelijke wijze ons inzicht verruimen in de arbeidsvraagstukken van de bosbouw. Vooral de velling van opstanden is daarvoor een dankbaar object. In het eerste geval, uitgevoerd bij groveden, was het doel van KLEM vooral om de prestatie en het verlet van verschillende arbeiders onder overigens vrij gelijke omstandigheden na te gaan, alsmede bij voorbeeld de invloed van het weer, in hoofdzaak van de temperatuur, op de werkzaamheden, vooral op het ontchorsen van het hout.

SAMSET deed hetzelfde ten aanzien van de fijnspar, doch vergeleek daarbij onder meer ook verschillende hand- en motorzagen. De gehele stof is vooral in laatstgenoemde publicatie uitvoerig behandeld, zodat tal van factoren worden belicht. v. S.

5. Houtmeetkunde; aanwas; ontwikkeling en structuur van opstanden; taxatie; kartering.

547

Zur Theorie der Waldbonitierung. H. ETTER. Schweiz. Z. f. F. (J. f. suisse). 101 (4), 1950 (137-148).

Het houtproductievermogen van een groeiplaats wordt uitgedrukt in de duurzaam mogelijke, gemiddelde houtopbrengst per ha en per jaar. Dit houtproductievermogen is niet hetzelfde als boniteit. Immers het begrip boniteit omvat een zekere waardering; boniteit verlangt onderlinge vergelijking van opbrengsten van verschillende groeiplaatsen. Voor een universele benaming is het onmogelijk de houtproductie tot maatstaf te nemen, aangezien deze houtproductie afhangt van de gebruikte houtsoorten. De enig mogelijke maatstaf is de geldswaarde van de houtopbrengst. De geldelijke opbrengsten zijn weer afhankelijk van de economische ligging van de groeiplaats; hier doet dus de factor economie zijn intrede. Theoretisch zou dan de boniteit de duurzaam mogelijke, gemiddelde netto geldopbrengst per ha en per jaar zijn.

Het geldproductievermogen is de netto geldwaarde van de duurzaam mogelijke, gemiddelde houtopbrengst.

Naast de begrippen hout- en geldproductievermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het productievermogen van de groeiplaats, en dat van de opstand. Onder de eerstgenoemde worden verstaan alle mogelijke grootten van opbouwkingen, die een groeiplaats kan geven naar gelang gebruikte houtsoort en bosbouwkundige behandeling. Het productievermogen van de opstand is één van de vele mogelijkheden van de betreffende groeiplaats.

Er zijn nu vier soorten van productievermogen:

1. houtproductievermogen van de groeiplaats; te bepalen op grond van de plantensociologische groeiplaatstypen. Hier ligt nog een ruim arbeidsveld open,
2. houtproductievermogen van de opstand, te bepalen in het raam van de vaststelling van het onder 1 vermelde, beide begrippen vinden toepassing in de opbrengstregeling van bedrijfsplannen,
3. geldproductievermogen van de groeiplaats; de bepaling daarvan stuit op grote technische en theoretische moeilijkheden. Het begrip is van belang voor plannen op lange termijn, en het vormt een element in de bosrenterekening,

4. geldproductievermogen van de opstand, van belang voor plannen op korte termijn, bijvoorbeeld aangaande het tijdstip van velling van opstanden, alsmede voor de bosrenterekening. Ook hierover zullen nog vele onderzoeken moeten worden verricht.

M. S.

8. Bosproducten en hun verwerking en gebruik.

81: 174.7 *Araucaria angustifolia* (81)

Parana-Pine. Een van Brazilië's voornaamste uitvoerproducten. Red. De Houthandel 3 (30), 1950 (297—298).

De parana-pine (*Araucaria angustifolia*) is een snel groeiende houtsoort, welke dichte bossen vormt in Zuidelijk Brazilië en omgeving. Het hout is hard, niet harsachtig en vrij recht van nerf, heeft geen bepaalde reuk en komt in gewicht, draagkracht en sterkte overeen met oregon-pine. Doordat het drogen en stapelen van het gezaagde hout veelal niet oordeelkundig geschiedt vertoont het hout vaak gebreken (blauwkleuring, scheuren, kromtrekken), hetgeen de populariteit van het parana-pine bij de afnemers niet bevordert. Hierbij komt nog, dat vele gebruikers van dit hout klagen over de hardheid, het splijten bij spijkeren, het scheuren en kromtrekken. Bij verbetering van het droogproces zullen vele van deze nadelen kunnen worden voorkomen, hetgeen de export van het parana-pine zal bevorderen.

In Brazilië wordt deze houtsoort veel gebruikt voor constructies, timmerhout, kist- en krathout, meubelhout, bezemstelen, triplex (fijner) en in de pulp-, papier- en lucifer-industrie.

A. G.

846: 176.1 *Fagus sylvatica* (489)

Dampning af bogetrae. P. MOLTESEN. Dansk Skovf. T. 6, 281—298, 1950.

Volgens de overlevering zou gestoomd beukenhout talrijke gunstige eigenschappen bezitten boven het niet aldus behandelde materiaal, waarvan de belangrijkste zijn: het hout wordt gedroogd, nadroging in de lucht verloopt sneller, het krijgt een mooie roodachtige kleur, werkt niet meer, nadelige spanningen worden weggenomen, waardoor het minder gemakkelijk breekt en wringt: het hout wordt gesteriliseerd en biedt daardoor meer weerstand aan zwammen en insecten en tenslotte zou het gemakkelijker bewerkbaar zijn.

Het is vooral een onderzoek aan het Forest Products Research Laboratory in Princes Risborough, Engeland, geweest, dat over deze bijzonderheden een helder licht doet schijnen. Het verbluffende resultaat is, dat slechts de kleurverandering vaststaat, doch dat alle overige vermeende goede invloeden geenszins konden worden bevestigd, zodat de vraag of het wel enige zin heeft, zich uitsluitend ter wille van een mooiere kleur een uitgave van f 10.— per m³ te getroosten.

v. S.

9. Bossen en bosbouw van het nationale gezichtspunt gezien; boshuishoudkunde.

903: 681 (883)

De activering van het Surinaamse bos. J. W. GONGGRIJP, J. A. DE HULSTER en Ir W. J. J. SNIJDERS. De Houthandel. 3 (10), 1950 (126—130).

Eerst sedert het einde van de 19e eeuw werd geregeld hout uit Suriname in Nederland ingevoerd (paalhout, bestand tegen paalworm). In de periode 1900—1940 was de export gemiddeld jaarlijks 2.400 m³ groot, na de oorlog bedroeg deze in 1947 80.000 m³. Voor een belangrijk gedeelte waren dit andere houtsoorten dan vóór de oorlog werden uitgevoerd.

Door de weder-instelling van een Dienst van 's Lands Bosbeheer is het mogelijk van primitieve exploitatie door de bosnegers over te gaan op de op westerse leest geschoeide exploitatie. Hiertoe is nodig, dat de bossen worden geïnventariseerd (bosexploratie) en dat de economische mogelijkheden worden onderzocht (research). Voor eerstgenoemde werkzaamheden wordt van luchtfotomateriaal gebruik gemaakt, gevolgd door de opname van proefbanen in het bos. Op deze wijze wordt de grondslag verkregen voor de exploitatie. Voor het tweede gedeelte wordt het onderzoek van dr PFEIFFER met kracht voortgezet. Vele Surinaamse houtsoorten zijn reeds onderzocht op hun gebruiksmogelijkheden. Aan dit artikel is een tabel toegevoegd, welke voor 58 houtsoorten de toepassing voor verschillende gebruiksdoeleinden vermeldt.

A. G.

Forest fire insurance. W. G. WRIGHT. *Journal of Forestry.* 48 (8) 1950 (345—348).

Het bleek onmogelijk om in Canada of de V.S. bossen tegen brand te verzekeren bij bestaande verzekeringsmaatschappijen. Daarom werd een oplossing gezocht in een onderlinge bosbrandverzekering, doch daarbij kwamen verschillende problemen naar voren die in dit artikel worden belicht.

De *voordelen* van een onderlinge bosbrandverzekering zijn:

(a) bescherming tegen grote kapitaalsverliezen, dus minder risico.

(b) hierdoor is de bezitter geneigd tot investering om te komen tot een beter bosbeheer.

(c) de schadeuitkering stelt de bezitter in staat te herbebossen.

(d) het belang van een gemeenschappelijke bosbrandbestrijding komt meer naar voren.

(e) op een verzekerd bezit is makkelijker een lening te sluiten, bijvoorbeeld nodig voor grote investeringen om een zagerij of een papierpulpfabriek op te richten.

De *voorwaarden* om een dergelijke brandverzekering te kunnen oprichten zijn:

(a) voldoende reservekapitaal

(b) voorlopig beperking tot bepaalde minder brandgevaarlijke bostypen

(c) uitbetaling van de schade tot een gelimiteerd bedrag

(d) voldoende spreiding van de verzekerde bossen.

(e) voorlopig een iets hogere premie (reserve vorming)

(f) uniforme premie over een zekere periode bijvoorbeeld van telkens 5 jaar.

De *marktwaarde* van het bos moet gelden als basis voor de premie. Deze waarde moet geregeld gehertaxeed worden. De overige vermelde voor- en nadelen mogen bekend worden verondersteld.

Ten slotte wordt de vraag besproken of men niet beter de premie kan besteden ter verbetering van het bosbrandbeschermingssysteem, doch het blijkt, dat van het laatste niet zo veel terecht komt.

B. V.

MEN ZENDE :

Bijdragen aan een der redactie-leden.

Boeken, tijdschriften en referaten aan Ir F. W. Burger,
Strausslaan 15, Bilthoven.

Aanvragen en opzeggingen van abonnementen aan de
redactie-secretaris Ir F. W. Burger.

Adreswijzigingen en reclames toezending aan de Administratie
van de Ned. Boschbouw Vereeniging, Sickeszplein 1,
Arnhem.

Abonnementsgelden en geld voor losse nummers aan de Pen-
ningmeester van de Ned. Boschbouw Vereeniging,
Sickeszplein 1, Arnhem, postgiro 171898.

Advertentie-zaken aan de Firma Ponsen & Looijen,
Herenstraat 19, Wageningen.

ABONNEMENTSPRIJS :

De abonnementsprijs bedraagt f 12.— per jaar, bij vooruitbetaling. Voor in het bos werkzame personen beneden de rang van houtvester of daarmee gelijk te stellen functie, alsmede voor studenten aan de Landbouwhogeschool: f 6.— per jaar, bij vooruitbetaling. Losse nummers f 1.20. Kortings voor de boekhandel 25%.

REDACTIE :

Dr H. van Vloten, voorz., Wageningen, Belmontelaan 5.

Ir F. W. Burger, secretaris, Bilthoven, Strausslaan 15.

P. Boodt, lid, Alkmaar, Stationsweg 34.

P. J. Drost, Floris Versterstraat 50, Arnhem.

Ir J. van Soest, lid, Wageningen, Meidoornplantsoen 16.